

LBRIS

We know
books

LECTURI

pentru școlari

clasa I

1. Răspundeți la întrebări:

- Unde ajunge Alice când îl urmează pe Iepure?
- Ce fură ea în timp ce alunecă în tunel?
- Cum se numea pisica lui Alice?
- Ce găsește ea pe măsuta din sticlă?
- Ce se întâmplă după ce bea din sticluța misterioasă?
- Dar după ce mănâncă prăjitura?
- De ce ura șoarecele câinii și pisicile?

2. Scrieți cuvinte pentru fiecare din grupurile de litere: che, chi, ghe, ghi.

3. Realizați un desen care să conțină toate personajele din *Alice în Țara Minunilor*.

MIHAI EMINESCU (1850-1889)

Revedere	3
Somnoroase păsărele... ..	4
Ce te legeni... ..	5
Colinde! Colinde!	6

GEORGE COȘBUC (1866-1918)

Iarna pe uliță	8
Concertul primăverii	12
Vara	13
Toamna	15
Povestea găștelor	16
Colindătorii	18

ION CREANGĂ (1837-1889)

Capra cu trei iezi	21
Punguța cu doi bani	30
Povestea lui Harap-Alb	35
Ursul păcălit de vulpe	93

PETRE ISPIRESCU (1830-1887)

Prâslea cel voinic și merele de aur	97
Sarea în bucate	111

EMIL GĂRLEANU (1878-1914)

Gândăcelul	121
Mărinimie	123
Când stăpânul nu-i acasă	124
Calul	126
Fricosul	129

Bunicul	132
Bunica	135
Palatul de cleștar	139
Neghiniță	147

ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF (1875-1913)

Cântec de primăvară	161
April	161
Bunica	162
Vară	163

GEORGE TOPĂRCEANU (1886-1937)

Acceleratul	166
Balada unui greier mic	168

GHICITORI

Ghicitori cu animale și păsări	170
Ghicitori despre anotimpuri	179
Ghicitori despre meserii	183
Ghicitori despre legume și fructe	185

FRAȚII GRIMM

IACOB LUDWIG GRIMM (1785-1863)

WILHELM KARL GRIMM (1786-1859)

Albă-ca-Zăpada	188
Cenușăreasa	199
Degețel	207
Frumoasa din Pădurea Adormită	214
Hänsel și Gretel	217
Muzicanții din orașul Bremen	235
Sufița Roșie	238

HANS CHRISTIAN ANDERSEN
(1805-1875)

Fetița cu chibriturile	247
Degețica	250
Soldățelul de plumb	269
Rătușca cea urâtă	275

CARLO COLLODI (1826-1890)

Pinocchio	287
-----------------	-----

LEWIS CARROLL (1832-1898)

Alice în Țara Minunilor	304
-------------------------------	-----

Editor: George Huzum

Coperta: Laura Teodora Rădulescu

Tehnoredactor: Daniela Dumitrescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Lecturi pentru școlari : clasa I / selecția textelor: Daniela Dumitrescu. –

Ed. a 2-a. - București : Astro, 2016

ISBN 978-606-8660-13-4

I. Dumitrescu, Daniela (antolog.)

821.135.1-93-822(075)

82-93-822=135.1(075)

Editura ASTRO

Str. Iacob Negruzzi, nr. 37A,

Sector 1, București

Tel./Fax: 021 223 04 51

Comenzi la:

www.cartea-mea.ro

www.cartescolara.ro

www.depozit-de-carti.ro

www.pro-librarie.ro

MIHAI EMINESCU (1850-1889)

REVEDERE

— Codrule, codruțule,
Ce mai faci, drăguțule,
Că de când nu ne-am văzut
Multă vreme au trecut
Și de când m-am depărtat,
Multă lume am îmblat.

— Ia eu fac ce fac de mult,
Iarna viscolu-l ascult,
Crengile-mi rupându-le,
Apele-astupându-le,
Troienind cărările
Și gonind cântările;
Și mai fac ce fac de mult,
Vara doina mi-o ascult
Pe cărarea spre izvor
Ce le-am dat-o tuturor,
Împlându-și cofeile
Mi-o cântă femeile.

— Codrule cu râuri line,
Vreme trece, vreme vine,
Tu din tânăr precum ești

Tot mereu întinerești.

— Ce mi-i vremea, când de veacuri
Stele-mi scânteie pe lacuri,
Că de-i vremea rea sau bună,
Vântu-mi bate, frunza-mi sună;
Și de-i vremea bună, rea,
Mie-mi curge Dunărea.

Numai omu-i schimbător,
Pe pământ rătăcitor,
Iar noi locului ne ținem,
Cum am fost așa rămânem:
Marea și cu râurile,
Lumea cu pustiuurile,
Luna și cu soarele,
Codrul cu izvoarele.

SOMNOROASE PĂSĂRELE...

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele —
Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace;
Dorm și florile-n grădină —
Dormi în pacer!

Trece lebăda pe ape
Între trestii să se culce —
Fie-ți îngerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună,
Totu-i vis și armonie —
Noapte bună.

CE TE LEGENI...

— Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vânt,
Cu crengile la pământ?
— De ce nu m-aș legăna,
Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea crește
Și frunzișul mi-l rărește.
Bate vântul frunza-n dungă —
Cântăreții mi-i alungă;
Bate vântul dintr-o parte —
Iarna-i ici, vara-i departe.
Și de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!
Peste vârf de rămurele
Trec în stoluri rândunele,
Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rând, pe rând,
Zarea lumii-ntunecând,
Și se duc ca clipele,

Scuturând aripele,
Și mă lasă pustiit,
Vestejit și amorțit
Și cu doru-mi singurel,
De mă-ngân numai cu el!

COLINDE, COLINDE!

Colinde, colinde!
E vremea colindelor,
Căci ghiața se-ntinde
Asemeni oglinzilor
Și tremură brazii
Mișcând rămurele,
Căci noapte de azi-i
Când scântee stelele.

Se bucur' copiii,
Copiii și fetele,
De dragul Mariei
Își piaptână pletele,
De dragul Mariei
Ș-a Mântuitorului
Lucește pe ceruri
O stea călătorului.

Fișă de lucru

1. Răspundeți la întrebări:

- Cine este autorul poeziilor de mai sus?
- Ce alte poezii de același autor ați mai citit?
- Când sărbătorim Crăciunul?
- Cât de puternică este legătura omului cu natura?

2. Povestiți oral conținutul poeziilor.

3. Despărțiți în silabe cuvintele: viscol, doină, păsărele, rămurele, somn, Maria, noroc.

4. Alcătuiți scurte propoziții folosind cuvintele: codru, nor, somnoros, cântăreț, frunză, gând.

5. Citiți și alte poezii de Mihai Eminescu.

IARNA PE ULIȚĂ

A-nceput de ieri să cadă
Câte-un fulg, acum a stat,
Norii s-au mai răzbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat.

Nu e soare, dar e bine,
Și pe râu e numai fum.
Vântu-i liniștit acum,
Dar năvalnic vuiet vine
De pe drum.

Sunt copii. Cu multe sănii
De pe coastă vin țipând
Și se-mping. Și sar râzând;
Prin zăpadă fac mătăanii,
Vrând-nevrând.

Gură fac ca roata morii;
Și de-a valma se pornesc,
Cum prin gard se gâlcevesc
Vrăbii gureșe, când norii
Ploi vestesc.
Cei mai mari acum, din sfadă
Stau pe-ncăierete puși;
Cei mai mici, de foame-aduși
Se scâncesc și plâng grămadă
Pe la uși.

Colo-n colț acum răsare
Un copil, al nu știu cui;
Largi de-un cot sunt pașii lui,
Iar el mic, căci pe cărare
Parcă nu-i.

Haina-i măturând pământul
Și-o târăște-abea-abea:
Cinci ca el încap în ea;
Să mai bată, soro, vântul,
Dac-o vrea!

El e sol, precum se vede,
Mă-sa l-a trimis în sat,
Vezi, de-aceea-i încruntat,
Și se-avântă, și se crede
Că-i bărbat;

Cade-n brânci și se ridică,
Dând pe ceafă pușintel
Toată lâna unui miel:
O căciulă mai voinică
Decât el.

Și tot vine, tot înoată,
Dar deodată cu ochi vii,
Stă pe loc – să mii te ții!
Colo, zgomotoasă gloată,
De copii!
El degrabă-n jur chitește
Vrun ocol, căci e pierdut,
Dar copiii l-au văzut!
Toată ceata năvălește
Pe-ntrecut.

LIBRIS We know books
— „Uite-i, mă, căciula, frate,
Mare cât o zi de post —
Aoleu, ce urs mi-a fost!
Au sub dânsa șapte sate
Adăpost!“

Unii-l iau grăbit la vale,
Alții-n glumă parte-i țin —
Uite-i, fără pic de vin
S-au jurat să-mbete-n cale
Pe creștin!

Vine-o babă-ncet pe stradă
În cojocul rupt al ei
Și încins cu sfori de tei
Stă pe loc acum să vadă
Și ea ce-i.

S-oțerește rău bătrâna
Pentru micul Barbă-Cot,
— „Ați înnebunit de tot —
Puiul mamei, dă-mi tu mâna
Să te scot!“

Cică vrei să stingi cu paie
Focul când e-n clăi cu fân,
Și-apoi zici că ești român!
Biata bab-a-ntart în laie
La stăpân.
Ca pe-o bufniț-o-nconjoară
Și-o petrec cu chiu, cu vai,
Și se țin de dânsa scai,
Plină-i strâmta ulicioară
De alai.

Nu e chip să-i faci cu buna
Să-și păzească drumul lor!
Râd și sar într-un picior,
Se-nvârtesc și țipă-ntruna
Mai cu zor.

Baba și-a uitat învâțul:
Bate, -njură, dă din mâni:
— „Dracilor, sunteți păgâni?
Maica mea! Să stai cu bățul,
Ca la câni!“

Și cu bățul se-nvârtește
Ca să-și facă-n jor ocol;
Dar abia e locul gol,
Și mulțimea năvălește
Iarăși stol.

Astfel tabăra se duce
Lălăind în chip avan:
Baba-n mijloc, căpitan,
Scuipă-n sân și face cruce
De satan.

Ba se răscolesc și câinii
De prin curți și sar la ei.
Pe la garduri ies femeii,
Se urnesc mirați bătrânii
Din bordei.

— „Ce-i pe drum atâta gură?“
— „Nu-i nimic. Copii ștrengari.“
— „Ei, auzi! Vedea-i-aș mari,
Parcă trece-adunătură
De tătari!“

CONCERTUL PRIMĂVERII

LIBRIS | We know books
Chiar acum din crâng venii,
Și c-o veste bună!
Iarăși e concert, copii;
Merg și eu, și tu să vii,
Mergem împreună.

Vrei programă, lămurit?
Stai puțin să caut...
Cucul, un solist vestit,
De printr-alte țări venit,
Va cânta din flaut.

Cântăreața dulce-n grai,
Cea numită „perla
Cântăreților din mai“,
Dulce va doini din nai
Multe doine, micră.

Va-ntona apoi un psalt,
„Imnul veseliei“,
Corul dintr-un fag înalt.
Vor cânta-n sopran și-n alt
Graurii câmpiei,

Turturelele-n tenor,
Și-alte voci măiestre,
Toate după glasul lor.
Vor urma după-acest cor
Fel de fel de-orchestre.

Voci de găște cari fac
Să scoboare ploaia,

Și-ntr-o scoartă de copac
O să bată tica-tac
Tacul gheunoaia.

Iar naționale-apoi,
Cobze și-alte hanguri,
Glas de fluier și cimpoi,
Pitpalaci și cintezoii
Și-un taraf de granguri.

Se vor pune-apoi pe joc
Până chiar și surzii,
Când vor prinde dintr-un loc
Să ne cânte hori cu foc
Din tilincă sturzii.

Vom cânta și noi ce-om ști,
Cântecele din carte.
Și, de va putea veni
Vântul. Și el va doini,
Că e dus departe.

Cine-i contra, să-l vedem,
Ca să-l știe soții!
De-aveți chef, tovarăși, blem! –
Ura-n cer! Cu toții-avem,
Mergem dar cu toții!

VARA

Priveam fără de țintă-n sus –
Într-o sălbatică splendoare
Vedeam Ceahlăul la apus,
Depart-e-n zări albastre dus,

LBR
Un uriaș cu fruntea-n soare,
De pază țării noastre pus,
Și ca o taină călătoare,
Un nor cu muntele vecin
Plutea-ntr-acest imens senin
Și n-avea aripi să mai zboare!
Și tot văzduhul era plin
De cântece ciripitoare.

Privirile de farmec bete
Mi le-am întors cătră pământ –
Iar spicele jucau în vânt,
Ca-n horă dup-un vesel cânt
Copilele cu blonde plete,
Când saltă largul lor vestmânt.
În lan erau feciori și fete,
Și ei cântau o doină-n cor.
Juca viața-n ochii lor
Și vântul le juca prin plete.
Miei albi fugeau cătră izvor
Și grauri suri zburau în cete.

Cât de frumoasă te-ai gătit,
Naturo, tu! Ca o virgină
Cu umblet drag, cu chip iubit!
Aș vrea să plâng de fericit
Că simt suflarea ta divină,
Că pot să văd ce-ai plsmuit!
Mi-e inima de lacrimi plină,
Că-n ea s-au îngropat mereu
Ai mei, și-o să mă-ngrop și eu!
O mare e, dar mare lină –
Natură, în mormântul meu,
E totul cald, că e lumină!

TOAMNA

Toamna târziu
În noaptea cu lună,
Cum vâjâie codru
Și geme, și sună!
Din nordul cu neguri
Un vuiet răsare
Și vine, și crește
Mai iute, mai tare:
Iar codrul aude,
Puternicul rege,
Aude prin noapte
Și bine-nțelege
Al oștilor vuiet
Din norduri pornite –
El vrea să răscoale
Puteri obosite
Și-njură, și urlă,
Că-și simte pieirea.
Și galben se face,
Nu poate s-adoarmă,
Nu-și află nici pace,
Și tremură codru
Cu inima ruptă
De spaimă, se zbate,
Cu vântul se luptă,
Pocnește și sună
Și-și urlă durerea,
Căci vântul îl prinde
Și-l strânge de mijloc,
Topindu-i puterea!
Și codrul se-ndoaie;
Și-l biruie vântul,
Râzând îl sugrumă

Și-i rupe vestmântul,
 Și părul i-l smulge
 Și-n văi îl aruncă.
 Un țipăt răsare
 Pe deal și pe luncă:
 Grăbitele păsări
 Cu vuiet aleargă,
 Și norii vin stoluri
 Pe-ntinderea largă,
 De spaimă s-ascunde
 Pârâul sub gheață –
 Și regele codru,
 Din ultima viață,
 Suspină văzându-și
 Pustiul, și geme,
 Și cade pe spate,
 Și moare cu fruntea
 Pe pieptul naturii,
 Și moare natura
 De jalea pădurii
 În toamnă târziu!

POVESTEA GÂȘTELOR

Un găscan cu pene lucii
 Cum trecea pe pod prin sat
 Și-ntr-o mân-avea papucii,
 Nu știu cum i s-a-ntâmplat
 Că papucii lui căzură,
 Ce păcat, o, ce păcat!
 Căci erau cu-alesătură,
 Fără leac de tivitură
 Ce păcat!

Gâștele-auzind cum zbiară :
 Aoleu! Papucii mei!
 Într-un suflet alergară
 Și-ntrebau mirate, ce-i?
 Am rămas, plângea găscanul,
 Păgubaș de patru lei!
 Iată-mă desculț, sărmanul!
 Ce mă fac acum, golanul,
 Fără ei!

Haideti toți, și moși și babe
 Să-i cătăm pe râu acu!
 Repede-notând din labe
 Cărdul tot pe râu trecu.
 I-ai găsit? Eu, nu, surată,
 Ce mă-trebi așa și tu?
 Toate apoi strigau deodată:
 Bată-i pacostea să-i bată!
 Nici eu, nu!

Vara-ntreagă tot umblară,
 Dar papucii duși au fost!
 Și-au să umble și la vară
 Până ce le-or da de rost!
 Iar găscanul merge, vine,
 Face cruci și ține post,
 Nu-i găsesc! Sărac de mine,
 Iar desculț e, vezi tu bine,
 Lucru prost!

Gâștele de-atunci, în cale,
 Când văd apa undeva,
 Căutând pornesc agale
 Tot crezând că-i vor afla.
 Vin și rațe să le-ajute:

Mac-mac-mac și ga-ga-ga!
Mac-mac-mac! Haid vino, du-te,
Zile-așa pe rău pierdute!
Ga-ga-ga!
Iar când găștele stau gloată
Și prin dreptul lor te duci,
Sare tabăra lor roată
Și te-ntreabă: Ce ne-aduci?
Ai găsit papucii? Spune!
Tu la fug-atunci s-apuci!
Sî-sî-sî! Tot fac nebune
Și te mușcă, doar le-ai spune
De papuci!

COLINDĂTORII

Cad fulgii mari încet zburând,
Și-n casă arde focul,
Iar noi pe lângă mama stând
De mult uitaram jocul.
De mult și patul ne-aștepta,
Dar cine să se culce?
Rugată, mama repeta
Cu glasul rar și dulce

Cum sta pe paie-n frig Hristos
În ieslea cea săracă,
Și boul cum sufla milos
Căldură ca să-i facă,
Drăguț un miel cum i-au adus
Păstorii de la stână
Și îngeri albi cântau pe sus
Cu flori de măr în mână.

Și-auzi! Răsar cântări acum,
Frânturi dintr-o colindă,
Și vin mereu, s-opresc în drum,
S-aud acum în tindă –
Noi stăm cu ochii pironiți
Și fără de suflare;
Sunt îngerii din cer veniți
Cu Ler, oi Domnul mare!

Ei cântă nălțător și rar
Cântări de biruință,
Apoi se-ntorc și plâng amar
De-a Iudei necredință,
De spini, de-ostași, și c-a murit...
Dar s-a deschis mormântul
Și el acum e-n cer suit
Și judecă pământul.

Și până nu tăceau la prag,
Noi nu vorbeam niciunul –
Sărac ne-a fost, dar cald și drag
În casă-ne Crăciunul.
Și când târziu ne biruia
Pe vatră caldă somnul,
Prin vis vedeam tot flori de măr
Și-n fașe mic pe Domnul.

1. Răspundeți la întrebări:

- Cine este autorul poeziilor de mai sus?
- Despre ce anotimpuri ne vorbește poetul?
- Ce alte poezii de George Coșbuc mai cunoașteți? Dați exemple!

2. Povestiți oral conținutul poeziilor.

3. Despărțiți în silabe cuvintele: găscan, joc, pământ, vuiet, farmec.

4. Alcătuiți scurte propoziții folosind cuvintele: zare, Ceahlău, cântare, flori, lumină.

5. Realizați o scurtă compunere cu titlul *Colindătorii*.

6. Citiți și alte poezii de George Coșbuc.

Capra cu trei iezi

Era odată o capră care avea trei iezi. Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin băț de obraznici ce erau, iar cel mic era harnic și cuminte. Vorba ceea: Sunt cinci degete la o mână și nu seamănă toate unul cu altul.

Într-o zi, capra cheamă iezii de pe afară și le zice:

— Dragii mamei copilași, eu mă duc în pădure, ca să mai aduc ceva de-a mâncării. Dar voi încuieți ușa după mine, ascultați unul de altul și să nu cumva să deschideți până ce nu-ți auzi glasul meu. Când oi veni eu, am să vă dau de știre, ca să mă cunoașteți, ș-am să vă spun așa:

*Trei iezi cucuieți,
Mamei ușa descuieți,
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n țâțe,
Drob de sare
În spinare,
Mălăieș,
În călcăieș,
Smoc de flori
Pe subsuori.*

Auzita-ți ce am spus eu?

— Da, mămucă, ziseră iezii.

— Pot să am nădejde în voi?